

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563.
Zagreb št. 39.011.
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Rusija se približuje zapadu

Zeneva, septembra.

Predlog g. Litvinova o gospodarskem nena-
padanju je pokopan. Glede na glasove o francosko-
ruskih pogajanjih je zbudilo splošno pozornost dej-
stvo, da je proti Litvinovemu načrtu najbolj odločno
nastopil prav francoski trgovski minister Flan-
din. Med razpravo na seji evropskega odbora, ki
proutuje načrte za gospodarsko zblizanje med ev-
ropskimi državami v smislu Briandove Panevrope,
je Flandin zbudljivo omenil, da Zveza narodov pač
ni čakala, da prav sovjetska Rusija da pobudo za
razpravo o gospodarski krizi, temveč se s tem
vprašanjem že davno bavi. Francija nima nič proti
takšnim občnim gospodarskim dogovorom, kakr-
šnega vsebuje predlog komisarja Litvinova, toda
škoda je zbujači iluzije s takimi splošnimi gospo-
darskimi krilaticami, ki ne vsebujejo konkretno iz-
delanega načrta in za katerimi se skrivajo drugi
politični nameni. Po Flandinovem govoru se je vne-
la ostra razprava, ker se je Litvinov odločno po-
slavil proti temu, da bi njegov predlog kratkoma-
lo izročili v proučitev gospodarskemu odseku evrop-
skega odbora; nato je bil sprejet nemški predlo-
valni predlog, naj se imenuje poseben odsek, ki
bo Litvinov načrt proučil. Načrt je bil s tem po-
stavljen v arhiv.

Kljub temu je Litvinov dosegel svoj namen.
Sovjeti radi mečejo bombe, katerih eksplozija naj
opozori svetovno javnost, v prvi vrsti delavstvo
na boljševiško Rusijo. Kljub vsem kritikam, ki pa-
dajo po pravici in včasih tudi po krivici na račun
Zveze narodov, je Zeneva vendarle najpomemb-
nejši mednarodni forum v današnjih časih, pa naj
razpolaga res samo z govorniški tribunami in ne
z orožjem in denarjem, s katerimi sredstvi bi svoje
sklepe lahko tudi sankcionirala. Da bo imela bom-
ba zaželjen učinek, mora biti čisto primerno tem-
pirna. V času razprave o razorožitvi je Litvinov
pred leti vrgel z zenevske tribune bombo o po-
polni razorožitvi, na katero je pristala tudi sov-
jetska Rusija, ako pristanejo nanjo vse druge dr-
žave; v času splošne gospodarske krize, ki si vsi
državniški belijo glave, da bi našli izhod iz nje,
in ko milijoni in milijoni lačnih in brezposelnih po-
stavlja na rešitev tega vprašanja svoje upe, je
bilo treba zagnati v svet bombo gospodarskega tipa.
Zanimivo je, da so si politične metode boljševizma
in fašizma, to je dve ekstremistični gibanji, ki se
skušajo opreti na svetovne mase — saj je Musso-
lini po uspehu hitlerjancev v Nemčiji izjavil, da je
tudi fašizem izvozno blago — povsem alične. Tudi
Mussolini operira po svojih predstavnikih v Ze-
nevi z znanim geslom, da je pripravljen razorožiti
svojo vojsko do zadnjega moža, ako to store tudi
drugi, v resnici pa vojaške vaje, na katerih na-
stopa po 800 letal, govore v drugačnem tonu. Lit-
vinov predlaga splošno pogodbo, po kateri naj bi
se države obvezale, da ne bodo v gospodarskem
pogledu ničesar izrednega ukrenile proti drugi dr-
žavi, kar bi imelo napadalni značaj. V resnici pa
so bili prav boljševiki tihi, ki so organizirali na
ramah zaslužnjega delavstva velikopotezni dum-
ping in prodajajo danes rusko blago izpod pro-
dukcijskimi cenami samo zato, da bi pospešili v
drugih državah gospodarsko krizo in nato izžvali
revolucijo.

To bi bili prvi vtisi Litvinovega nastopa na
Zenevalo publiko. Javnost pozna že igro sovjets-
kih komisarjev in jim instinktivno ne zaupa.

Na drugi strani pa se ni mogoče ubraniti vtis-
a, da se sovjetska Rusija vendar približuje čedalje
bolj zapadu. O tem ne more biti dvoma po pogaj-
anjih, ki so se vršila že od aprila sem med Fran-
cijo in Poljsko. Vprašanje je le, s kakšnim name-
nom to delajo boljševiki. Nekateri trdijo, da jih
mika francosko zlato, ki bi ga nujno potrebovali za
izvedbo petletke, — tej želji bi na drugi strani od-
govarjala želja francoskih industrijev, da bi povi-
šali svoj izvoz v Rusijo — drugi zopet pravijo, da
so se boljševiki komisarji približali zapadu samo
zato, da preprečijo sporazum med kapitalističnimi
državami, ki so se po zadnjih konferencah v Pa-
rizu, Londonu, Cequeranu in Rimu zelo zblížale; v
prvi vrsti so boljševiki imeli baje namen, da pre-
prečijo zblizanje med Francijo in Nemčijo. S Fran-
cozi naj bi se bili začeli pogajati zato, da zbudijo
sumnjenja v Nemčiji proti Franciji, ki da se na-
merava sporazumeti z Rusijo za nemškimi hrbtom,
na drugi strani pa tudi zato, da bi Poljake nadražili
proti Franciji, češ da jih je ta pustila na cedilo.
Težko je reči, ali so to samo kombinacije, gotovo
pa je, da so imela pogajanja s Francozi doslej samo
ta učinek. V kakšnem stanju se ta pogajanja naha-
jajo, vedo danes samo prizadeti. Po Flandinovih iz-
javah se da sklepati, da so ti razgovori prišli v
zagato, in sicer predvsem radi poljskega vprašanja,
ker niso Nemci, na katere so vezani Rusi z rapal-
sko pogodbo, nikakor privolili, da bi Rusija končno
pristala na sedanje poljske meje.

Po informacijah iz Moskve se mnenja glede
politike napram kapitalističnemu zapadu med boljš-
eviki delijo. Komunistična internacionala je od-
ločno proti vsakemu sodelovanju s kapitalističnimi
državami in zagovarja idejo svetovne revolucije, ki
naj se izvede z mečem. To mnenje je dolgo pre-
vladovalo med boljševiški voditelji, ki so raču-
nali na naglo dozorev socialnih in političnih kriz,
katere bi ustvarile ugodna tla za veliko socialno
revolucijo. V zadnjem času so pa pri boljševiški
državniški do spoznanja, da ne gre ta razvoj v za-
željenem tempu in zato se je baje Stalin, siljen
tudi radi težkega gospodarskega položaja, odločil,
da se približa zapadnim državam.

Naj vklečejo Ruse na zapad ti ali drugi inte-
resi, eno stoji danes trdno, da Evropa ne more
živeti brez Rusije in tudi Rusija ne brez Evrope.

Prva seja Zveze narodov Italijanski zunanji minister Grandi se odločno zavzema za razorožitev in proti grupaciji držav

Zeneva, 8. septembra. tg. Na plenarni seji
Zveze narodov je prvi govoril italijanski zunanji
minister Grandi, ki je sploh prvi govoril v Zvezi
narodov. Njegov ekspezo dokazuje, da Italija prav
dobro zna govoriti v jeziku Zveze narodov, če ho-
če in če naj se skrbno izdelani Grandijev manu-
skript o razorožitvi, varnosti, gospodarskem in po-
litičnem pomirjenju in o oboroževalnem premirju
za eno leto razume dobesedno. Grandijeva teza je
brezpogojna tendenca za sodelovanje v Zvezi na-
rodov, pa tudi z narodi, ki Zvezi ne pripadajo.
Izpolniti pa se morajo vsi pogoji pakta Zveze na-
rodov, posebno pa tudi dolžnosti za razorožitev.

Zveze narodov ne smejo vsak dan vznemirjati
zahteve po reviziji, temveč mora Zveza narodov
biti temelj za gospodarsko sodelovanje. Predvojno
dilemo bo rešila končnoveljavna odprava vseh voj-
nih konfliktov in energičen začetek razorožitve,
to je na eni strani pomnožitev razsodišnih pogodb,
ki varujejo mir in na drugi strani razširjenje raz-
oroževanja. Grandi je govoril tudi o erečnem Ho-
overjevem predlogu in o pogajanjih, ki se morajo
vršiti med zainteresiranimi državami samimi. Cetudi
ni nobene diplomatične zveze med razorožitvijo,
reparacijami in vojnimi dolgi, pa vendar obstoja
brez dvoma moralna zveza. Oni narodi, od kate-
rih se zahtevajo žrtve na finančnem polju, si mo-
rajo biti najprej na jasnem o koristnosti teh nji-
hovitv žrtv, ker sicer ni pričakovati nove ureditve
finančnih obvez. Grandi je dalje globoko obža-
loval sedanje stanje negotovosti in vedno rastoče
evropske meje. Razorožitev lahko postane tudi iz-
hodišče na pot k varnosti, k obnovitvi zaupanja,
kakor tudi k obnovitvi starih gospodarskih zaka-
nov. Tu je najvažnejša naloga Zveze narodov.
Ustanova razorožitvene konference je samo začet-
ek in je vse odvisno od politike, kakršno bodo
vlade vodile na tej konferenci. Zato je potreben
pogum in zdrava človeška pamet. V tej zvezi je
Grandi stavil predlog, da se takoj začne leto pre-
mirja v oboroževanju v času delovanja te konfe-
rence, kar bi bila za izvršitev razorožitve posebno
praktična odredba. Omenil je dalje ratifikacijo
generalnih aktov od strani Italije in izjavil, da je
možnost novih pogajanj o ureditvi finančnih pro-
blemov prav posebno odvisna od skušenj prihod-
njih mesecev. Nobene mednarodnega problema
ni, ki bi bil samo političen ali samo gospodarski.
Zato bi se morali obravnavati tudi politični pro-
blemi v enakem duhu sodelovanja kakor gospo-
darski problemi. Samo v taki splošni atmosferi
sodelovanja se lahko rešijo konflikti med državami
s najmanjšimi težkočami. Končno je Grandi še
izjavil, da osamljene akcije kake države nikdar
ne morejo zadostovati, na drugi strani pa bo usta-
navljenje sklenjenih skupin več škodovalo, kakor
pa koristilo, ker bi negotovost drugih s tem le še
rastla. Samo skupni napor evropskih in neevrop-
skih držav, bodisi, da so članice ali nečlanice Zve-
ze narodov, lahko preprečijo nevarnost novih gru-
pacij posameznih držav, ki tudi ne odgovarjajo
paktu Zveze narodov ter motijo mir narodov. Tu
v Zvezi narodov je vsaka država telo zase.

Bitka med vladnimi letali in ustaškim brodomjem

Santiago, 8. sept. Buletin čilskega vojnega mi-
nistra javlja, da se je vstaško vojno brodomje v
luki Coquimbo udalo. Vojna ladja »Almirante
Latorre«, ki predstavlja sploh največji drednot
v južnoameriških vodah, se pa še brani, potem
ko se je pet torpedo rušilev že udalo. Pomor-
ščaki so bili vse častnike zaprli pod krov in vo-
dili bitko sami. Vlada je bila poslala nad vstaško
brodomje eskadre aeroplanov z bombami in stroj-
nicami. Pomorščaki so se s početka branili z anti-
aeroplani topovi, vendar to ni nič izdalo. Kri-
žarka »Riveros« zadeta od bomb, se je potopila.
dočim se je križarka »Bratt« udala. Trije rušilci

V Španiji vlada zopet mir in red Proti Družbi Jezusovi

Madrid, 8. septembra. Razgovori med sveto
stolico in špansko vlado za nov konkordat se na-
daljujejo v največji tajnosti. Kljub temu pravi zna-
na »United Press«, da je iz merodajnega vira iz-
vedela, da sta se v zadnjem času med sv. stolico in
vlado izmenjali tozadevni noti. V noti, ki jo je
izročila sveti stolci vlada, je rečeno, da je vlada
pripravljena sprejeti vse, kar se je v dosedanjih
razgovorih s sveto stolico smatralo kot sprejemljivo,
tudi kar se tiče redov — da pa ima svoje po-
sebno stališče glede Družbe Jezusove. Ako bi se
v tej točki ne mogel doseči sporazum, bo Družba

Dejstvo je, da evropska industrija čuti pomanjkanje
velikega ruskega trga za odlaganje svojega blaga,
a na drugi strani nimajo Rusi dovolj denarja, da bi
svoja ogromna naravna bogastva izkoristili. Kakor
se bližajo Rusi zapadu, tako se za njihov trg po-
tegujejo zapadne države, kakor Anglija, Amerika,
Italija in v zadnjem času tudi Francija, Čehoslo-
vaška ter Avetrija. Tudi Schober se je sestal po-

Mehika postane član ZN

Zeneva, 8. septembra. tg. Po sprejemu Mehi-
ke v Zvezo narodov se je začela generalna deba-
ta o vseh letnih in dnevnih vprašanjih, ki zanimajo
Zvezo narodov, in bo trajala tri do štiri dni. De-
bato o Mehiki je otvoril dr. Curtius, ki je ravno
tako kakor lord Robert Cecil, Briand, Grandi ter
delegati Španije, Japonske, Kanade, Portugalske,
Perua in Columbijce izrazil največje zadoščenje o
tem, da bo Mehika vstopila v Društvo narodov.
Predlog za povabilo je bil sprejet soglasno.

Izvolitev predsedstva

Pri volitvah za urad Zveze narodov so bili
izvoljeni za predsednike Briand, lord Cecil, Yoshi-
sava, dr. Curtius, grof Appony in Kolumbijec
Restrepo. Razen teh šestih tvorijo urad Zveze
narodov predsedniki šestih komisij, to jo: Jansson
za prvo komisijo za tehnična vprašanja, Perzicec
Kahan Ala za komisijo za proračun, Politis za ko-
misijo za razoroževanje, Motta za socialna in huma-
nitarna vprašanja in Scialoja za komisijo za poli-
tična vprašanja. Razen tega spada v urad tudi pre-
sednik komisije za dnevni red Bellegarde iz Haitija.

Za versko svobodo v Rusiji

Danes je dospel v Zenevo državni tajnik Bü-
low, katerega smatrajo v krogih Francije in Male
antante za povzročitelja načrta carinske unije, do-
čim se iz nemških krogov izjavlja, da njegov pri-
hod v Zenevo po odpravi vprašanja nemško-av-
strijske carinske unije dokazuje, da s tem nima
nobene opravka in da se hoče z dr. Curtiusom
pomeniti samo glede obiska francoskih ministrov
v Berlinu. Dr. Schober in Litvinov sta nocoj že
zapustila Zenevo. V četrtek bo v katedrali velika
manifestacija v nemškem, francoskem in angleškem
jeziku proti verskim preganjanjem v Rusiji.

Titulescu mesto Apponyja

Pariz, 8. sept. tg. Francoski listi pozdravljajo
izvolitev Titulesca za predsednika Zveze narodov.

Grčija noče plačati Bolgarom dolžne odškodnine

Ostro prerekanje med Venizelosom in Malinovom

Zeneva, 8. septembra. AA. Na včerajšnji seji
Sveta Društva narodov se je razvil ogorčen dvo-
boj med grškim delegatom Venizelosom in bolgar-
skim delegatom Malinovom o vprašanju grških
plačil po odredbah konvencije, ki sta jo sklenila
Molov in Kafandaris. Ob začetku seje je predsed-
nik javil, da je prejel prošnjo madjarske vlade,
da Društvo narodov napravi anketo o stanju
madjarskih financ. Svet Društva narodov je od-
stopil prošnjo finančnemu odboru. Nato je dobil
besedo Malinov, da pojasni bolgarsko pritožbo
Svetu Društva narodov proti Grčiji. Malinov je

Tudi socialistični »Populaire« smatra za srečo, da
ni bil izvoljen grof Appony, ki deluje za restavrac-
cijo Habsburžanov, posebno ker je Appony že izja-
vil častnikarjem, da se bo po končanem zasedanju
Zveze narodov odpeljal v Francijo k bivši cesa-
rici Ziti, kjer bo velik vojni svet, da se pospeši
kronanje Otona Habsburškega.

Pariz, 8. sept. tg. Desničarski listi svari-
jo Laval in Brianda radi groženj nemških narodnih
socialistov, naj ne gresta v Berlin. »Figaro« pravi,
da ne smeta kompromitirati dostojanstva Francije
in se ne smeta dati izžvižgati.

Pomoč Kitajcem - Pogum Evropa!

Zeneva, 8. sept. tg. Na današnji popoldanski
razpravi Zveze narodov so govorili o angleškem
predlogu, da se nudi pomoč Kitajski sprčo grozne
poplave. Zastopniki Kitajske, Japonske in Indije
kot reprezentanti vzhodno-azijske kulturne skup-
nosti so se zahvalili za pomoč, nakar so govorili
še dr. Curtius, holandski in belgijski zunanji mi-
nister, ki so izrekli globoke simpatije kitajski vladi
in kitajskemu narodu. Za Španijo je prvi stopila
na govorniški oder španska nadomestna delegati-
nja Campoamor, ki je svojo nalogo opravila s krat-
kimi prisrčnimi besedami. Sprejeta je bila angle-
ška resolucija, ki apelira na vse moze in žene, ki
so dobre volje, da začno primerno pomožno akcijo
za Kitajsko.

Nato se je nadaljevala splošna razprava po
dnevnem redu. Najprej je govoril holandski zuna-
jni minister, ki je navajal, da je popolnoma narobe
pridigovati gospodarski pesimizem. Svet je že pre-
magal neskončno večje krize in lahko z današnjimi
sredstvi in novo organiziranim skupnim delom v
Zvezi narodov premaga tudi to krizo. Razorožitve-
na konferenca se mora brezpogojno vršiti. Eston-
ski delegat Pusta je predlagal, da se mandat ev-
ropske študijske komisije podaljša in da se ji da
nalog, naj izdela ustavo za bodočo evropsko unijo.

v svojem govoru insistiral na tem, da so plačila
na podlagi konvencije Kafandaris Molov dolgi
Grčije bolgarskim emigrantom iz Grčije. Zelo
nervozen je nato pobijal Venizelos to trditev, na-
glašujoč, da so to le dolgi Grčije Bolgariji. V
svojem govoru je opisal finančno stanje Grčije,
ter ga vsprejeto z bolgarskim in ugotovil, da
Grčija plačuje več na mednarodnih dolgovih ka-
kor plačuje Bolgarija za dolgeve in reparacije
skupno. O tem se je razvila ogorčena debata med
Malinovom in Venizelosom. Slovar, ki sta ga upo-
rabila oba, dozdaj še ni bil v rabi na sejah ZN.

češ da je sodeloval z voditelji gori omenjene zaro-
te, je bil 7. t. m. izpuščen na svobodo, ker se je
izkazala njegova nekrivda.

Generalni štrajk v Barceloni je končan. Vo-
ditelj sindikata so delavcem veljeli, da gredo zopet
na delo. Oborožena moč straži vse ulice in stra-
tegične točke mesta.

Sporazum z Rimom?

Madrid, 8. sept. tg. Zaupna pogajanja med
špansko vlado in papeškim nuncijem trajajo dalje
ter se smatra, da se bo vendarle doseglo soglasje
s tem, da bo Rim pristal na ločitev med cerkvijo
in državo in da se bo sklenil tozadeven sporazum
pod pogojem, da državna subvencija za kult in kle-
rus ne bo takoj odtegnjena, temveč da se prizna
cerkvi rok 10 let, da se bo mogla gospodarsko or-
ganizirati.

Autonomna Katalonija

Barcelona, 8. sept. AA. Po končani današnji
seji katalonskega parlamenta je bil izdan komu-
nike, ki pravi, da so katalonski narodni poslanci
sprejeli n znanje spremembe, napravljene v spo-
razumu s predsednikom španske vlade Zamorro,
da se španska ustava spremeni tako, da bo so-
glašala z ustavo Katalonije.

Francosko-ruski pakt gotov?

Zeneva, 8. septembra. Pogajanja med fran-
cosko vlado in sovjeti za sklenitev trgovsko-poli-
tične pogodbe se po informacijah iz sovjetskih vi-
rov nadaljujejo zelo ugodno. Smatra se, da se bo
ta pogodba podpisala že v par dneh obenem s pak-
tom o nenapadanju.

Kolera v Iraku

Bassora, 8. sept. Kolera se v nekaterih okra-
jih Iraka zelo razširja. Od 8. avgusta t. l. dalje
je registriranih 750 slučajev kolere, od teh 389
smrtnih. Epidemija se razširja severno reke Ti-
grisa in v Mari je 60 slučajev kolere, od teh 51
smrtnih.

Veličastna in ogromna manifestacija slovenske pesmi

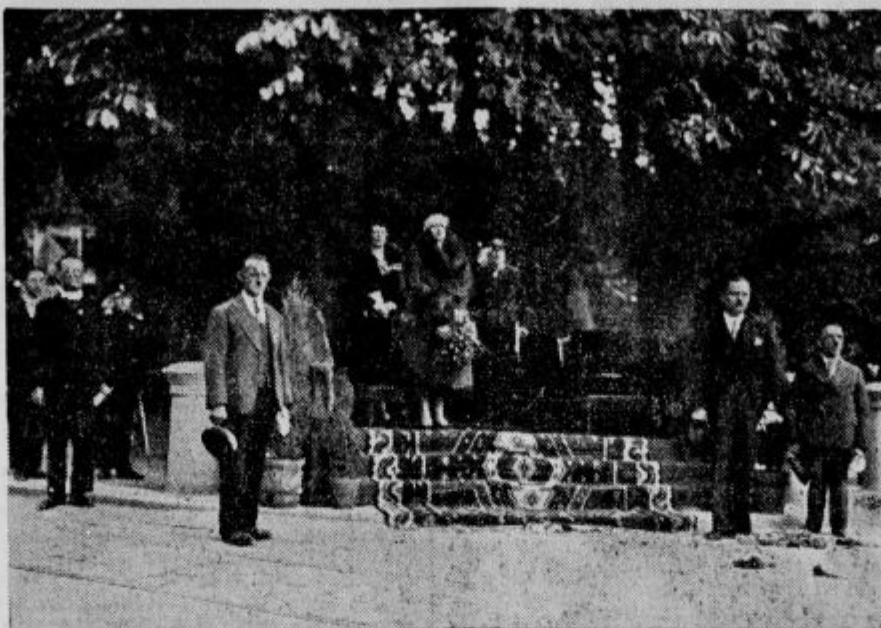
Slovensko pesem počastila kraljica Marija — Pelo 2450 pevcev
Poslušalcev do 15.000

Ljubljana, 8. sept.

Se nikoli ni Ljubljana doživela tako veličastne, impozantne in ogromne pevske manifestacije, kakor jo je danes. Ogromna je bila ta manifestacija, tako po velikanskem, dosedaj pri nas še neznanem in še nevidnem, številu pevcev, kakor tudi po številu udeležencev tega pevskega slavlja, kakor ga ni imela še nikdar nikoli nobena slovenska glasbena prireditev. Priprosti slovenski možje, fantje, žene in dekleta, po večini kmečkega in delavskega stanu, so prišli v Ljubljano, s seboj prinesli svojo pesem — in si na mah osvojili srca vse Ljubljane. Vedela je Ljubljana že poprej o velikem kulturnem življenju, ki ga goji naš podeželski človek, kako zelo pa je to življenje razvito, se je pokazalo šele danes in Ljubljana je strme spoznala danes in občudovala, kako daleč je že napredoval naš slovenski kmetijski in delavski človek. Le Pevska zveza, ki združuje v sebi domala vse podeželske pevske zbornice, je mogla prirediti tako veliko pevsko manifestacijo, katere silni utis bo ostal neizbrisno slovenski smotni bili od nekdanjega petja, vendar pa je bilo treba desetletij intenzivnega področja kulturnega dela, ki se je danes manifestiralo. Dolgotrajno delo je bilo danes kronano z uspehom, o katerem so nekdanji sanjali le največji optimisti.

Ko smo pred meseci poročali o načrtu za kraljevi teden in za festival, o katerem se nihče ni imel povsem jasne slike, kako naj izgleda tak festival, smo omenjali, da bo v Ljubljani nastopilo najbrže okoli 1000 pevcev. Ljudje so našo napoved sprejeli na znanje z dvomi. Kako neki naj bi se spravilo toliko pevcev skupaj? Pozneje smo napovedi zvišali na 1600 in zopet so ljudje zmajevali rameni. Vsakdo je smatral naše napovedi le za reklamo. Ali število prijavljenih pevcev se je stalno dvigalo in tik pred nastopom doseglo rekordno število 2450. Ljubljana je spoznala, da naše napovedi niso bila nobena pretiravanja in je takoj spoznala vso veliko moč slovenske pevske armade. Pri tem pa moramo še posebej poudarjati, da so pevska društva skrbno izbirala material in poslala v Ljubljano le res izveštane pevce. Zanimanje za ta koncert je v Ljubljani zadnje dni narastlo, kakor za menda nobeno slično prireditev ne. Pevci so bili davi že vsi zbrani v Ljubljani, zakaj ob 8 se je pričela skupna skušnja, ki se je vršila na dvorišču realke.

Dolgo pred napovedanim začetkom koncerta je pričelo občinstvo prihajati in se zbirati na Kongresnem trgu. Ob pol 3 je bil ves Kongresni trg eno samo valoveče morje množic. Vihar navduše-

Kraljica Marija po prihodu na častni tribunici v Zvezdi poslušala petje himne »Pravde Bog«.

»Vse je vihar razdejal, narod pa zmiraj stal.«

Ob odhodu so kraljico ponovno pozdravljale aklamacije tisočev in tisočev. Kraljica se je nato odpeljala k predstavi »Gorenjskega slavčka« v Tivoliju. Občinstvo pa se ni hotelo raziti. Vrle pevce so tisoči neprestano aklamirali. Bil je nepopisen vihar navdušenja. Posebne pozornosti je bila deležna skupina koroških pevcev iz Selc, ki so prišli poslušati ta slovenski koncert. Šele dolgo po zaključku koncerta se je navdušeno občinstvo razšlo.

Ljubljana tega pevskega trionfa ne bo tako zlepa pozabila, prav tako pa bodo tudi pevci odnesli iz Ljubljane zavest, da jih je Ljubljana sprejela z vsem ognjem ljubezni in da so jo povsem osvojili s svojo pesmijo. V slovenski pevski kulturi pa bo današnji dan mejnik, zapisan z zlatimi črkami.

taka, da je mogoče, da so vsi zbori tehnično na isti višini, da pa je celokupna masa vseh zborov skupaj — kar je ne samo mogoče, nego celo običajno, slabša kakor vsak posamezen zbor. Že tehnično je dirigentu skoro nemogoče po eni sami skušnji tako maso povsem koncentrirati nase in iz teh razlogov je upravičena neka skepsa a priori za uspeh pri vseh takšnih monstre koncertih kakor je bil ta.

No, Pevska zveza nas je presenetila tako, da je moral tudi oni, ki ne zaupa masnim koncertom, imeti o njej najboljši vtis. Začelo se je malenkost sramežljivo s Pravde Bog, že Premlova sočna Slovanska pesem pa je pokazala, kako lepo so odtehtani glasovi med seboj in kako disciplinirano se znajo podrežati celoti. V Svetkovem Ponte dei sospiri smo videli lepo smoteno izdelano dinamiko in — to so bili mešani zbori — nato so dekleta zapela dva ženska zbora, Klemenčičeva Slanica pa Železnikovo Jutro. Obe pesmi sta zadeti v narodnem duhu in občutenju in sta bili prav lepo izvedeni. Dotlej je dirigiral prof. M. Bajuk. Poslej je pet pesmi za moški zbor dirigiral g. J. E. Gašparič. Bile so to ena Vodopivčeva umetna, O večerni uri, dve Maroltovi prireditvi

Nezaslišano odiranje obupanega kmeta

Slovenjgradec, 7. sept.

Tudi pri nas bo treba stopiti na prste nekaterim mesarjem, ki odirajo izmozganega kmeta, katerega se polašča že prava resignacija in obup. Danes se je vršil tukaj živinski semenj. Živine ni bilo veliko, pa tudi kupcev ne dosti. Kmetje ne marajo več goniti živine na semenj, ker vedo, da so cene, ki jim jih ponujajo nekateri mesarji, naravnost smešne. Z dogonom na semenj si samo povečajo izdatke. Cene živini so se sukale takole: krave po 2 do 3 Din za kg žive teže, voli pa 3 do 4 Din. Tudi prvovrstne pitane vole niso plačevali višje kakor po 4 Din. Mesar pa prodaja prvovrstno meso po 14 Din, torej celih 10 Din višje, kakor je plačal, in vprašanje je, če je meso res od prvovrstne živine in ne le od kake mršave krave. Pa pustimo to in se vrnimo k stvari sami.

Tam na trgu stoji gruča moških, ki se živahno razgovarjajo. V svoji sredi imajo mladega mesarskega pomočnika. — Hitro sem stopil bližje, da slišim, kaj imajo. Mlad kmetovalec iz Starega trga me nagovori: »Pomislite, ali je kmetu sploh še mogoče živeti? To, kar se sedaj godi in kar sedaj mesarji počenjaajo s kmetom, je že naravnost velika sramota! Gilejte, tale mesar je plačal ubogi najemnici v Zavlerjevi graščini v Starem trgu za srednjevrstno kravo komaj 1 Din za kg žive teže. Kaj pravite k temu? Ali ni to oduševstvo kmeta in ne le samo kmeta, ampak oduševstvo ubogega zemljiškega najemnika, ki mora zemljo drago plačati, da si priredi kako živinčev? Kmetič je dalje pravil, da je ta mesar kar z vso silo vzel kravo za to ceno, ker jo najemnica ni bila pri volji dati. Popoldne sem slišal, da je vendarle nekaj primaknil k zgornji navedeni ceni. Trdil je, da bo imel kravo za klobase.

Če bo res tako, ne vem. Najbrž pa bodo ubogi izmozgani rudarji morali kupovati meso tudi od te krave kot drugo, ali celo prvovrstno meso po 12, 14 ali celo 16 Din za kg, ne vem, kakšne so tam cene mesu. Radi tega dogodka je nastalo med omenjeno gručo moških pravo razburjenje. Zmajevali so z glavami in se vpraševali, če je to sploh mogoče. Na obrazih pa si bral strah pred bodočostjo in obup.

Radi teh skrajno nizkih cen so začeli okoliški kmetje z zasilnim klanjem doma. V tem vidijo svojo edino pomoč. Vsako soboto ali dan pred praznikom zakoljejo v posameznih občinah po eno glavo živine, ki jo sekajo po 8—10 Din kg. S tem omogočijo, da dobe kmetje več za živino, ljudje pa bolj poceni meso kakor pri mesarju. Meso od tako zaklane živine je hitro razprodano, saj gredo celo mešani in gostilničarji iz mesta kupovat meso. Nekemu mlademu posestniku v Starem trgu je ponujal mesar 1000 Din za kravo. Preteklo soboto jo je zaklal doma in dobil za meso 1750 Din. Iz tega sledi, da bi mesar pri tej kravi, če bi jo kupil za 1000 Din, kolikor je ponujal, zaslužil vsaj 1000 Din, ker bi meso gotovo prodal vsaj po 2 Din dražje, kakor ga je kmet. Zadnji čas je, da oblasti krepko stopijo mesarjem na prste in tudi določijo primerne cene živini, sicer bo naša živinoreja čisto propadla.

Velik fantovski tabor

pri Sv. Roku nad Šmarjem pri Jelšah.

V nedeljo, 13. t. m. se zberejo množice fantov iz šmarske in rogaške dekanije na prijaznem griču Sv. Roka nad Šmarjem. Javno hočejo izpričati svojo odločno versko zavest in navdušenje za lepo življenje po naukih sv. katoliške Cerkve. Kresovi z bližnjih hribov na predvečer bodo označevali ta pomemben fantovski dan. Od vseh strani bodo prišli fantje, peš in na kolesih, z vlaki in na okrašenih vozovih, iz St. Vida, St. Jurja, Ponikve, Teharij, Kostivnice, Rogaške Slatine, Rogatica in še iz drugih župnij šmarske, rogaške in kozjanske dekanije. Tabor se prične s slovesno službo božjo ob 10 pri Sv. Roku. Naprošeni so odlični govorniki iz Maribora. Fantje, na veselo videnje! Bog živi!

Ubogemu najemniku poginilo 5 goved

Prevalje, 6. septembra.

V petek, 4. t. m. je g. Ivan Fontak, najemnik grofovega posestva Uršla gora št. 22, spustil na pajo svojih 11 glav goveje živine, katera se je pasla dobre četri ure na njivi, poraščeni s pirnico in sicer mokro, ker je deževalo. Okrog petih popoldne se živina vrne v hlev. Gospodar gre pogledat ali je vse v redu. Presenečen vidi ležati vso živino po tleh in strašno napihnjeno. Takoj pokliče domače, da bi mu pomagali zdraviti. Z največje težavo so jih 6 rešili, 5 pa jih je poginilo. Ubogi kmet je oškodovan za 12.000 Din.

Od strani povzet pogled na maso pevcev pred nunsko cerkvijo na koncu koncerta.

nja je sprejel pevce. Težko je preceniti ogromno množico v številkah. Če računamo 2450 pevcev, ki so stali v nepreglednih vrstah, potem moramo računati, da je bilo občinstva vsaj šestkrat toliko, torej okoli 15.000. Tako velikega števila poslušalcev ni imel še nikoli noben slovenski koncert.

Slovenske pevce so s svojim prihodom počastili tudi mnogi odlični gostje, tako knezoškofo

dr. Rožman, min. preds. n. r. dr. Korosec, divizijski general Ilič, podban dr. Pirkmajer, avstrijski generalni konzul Pleinert, francoski konzul Neuville in italijanski konzul Rainaldi, dalje zastopniki drugih oblasti in korporacij.

Viharno aklamirani, so pevci najprej zapeli državno himno »Pravde Bog« in sicer v slovenskem jeziku. To himno je dirigiral prof. Marko Bajuk in jo je občinstvo poslušalo stoje. Prof. Bajuk je nato dirigiral mešane zbornice, to se pravi vse pevce in pevke, Jan. Ev. Gašparič iz Maribora pa je dirigiral moške zbornice. Mogočno in ubrano so doneli na Kongresnem trgu akordi pevske armade. Daleč na okoli je Ljubljana poslušala to krasno petje umetnih slovenskih ter narodnih pesmi.

Kraljica pride

Sredi koncerta, ko je moški zbor prelepo pel kranjsko narodno pesem »Zalost«, je nastal med občinstvom nemir: »Kraljica gre!« Res je bilo. Slovenske pevce je prišla počastiti tudi kraljica Marija, ki se je pripeljala z Bleda. Spremljali so jo: dvorna dama ga. Švrljugova, adjutant podpolkovnik Pogacnik in ordonančni častnik kapetan Stropnik. Na koncert pa jo je spremljal še ban dr. Marušič. Dolgotrajne ovacije so nastale, ko so pevci odpeli pesem. Kraljico je v imenu Pevske zveze sprejel in pozdravil predsednik g. Lavrič, oba dirigenta prof. Bajuk in g. Gašparič pa sta ji bila predstavljena.

Pevska armada je po prihodu kraljice vnoč slovensko zapela himno »Pravde Bog«. Kraljica je poslušala nadaljevanje koncerta na častni tribunici, pripravljeni v Zvezdi. Tribuno je stražila častna pevska straža. Kraljica je poslušala koncert do konca. Zadnja pesem, ki so jo pevci približno ob 4 odpeli, je bila Fleišmanova »Triglav«. Mogočno, kakor v zatrdilo, so pevci odpeli tekst:

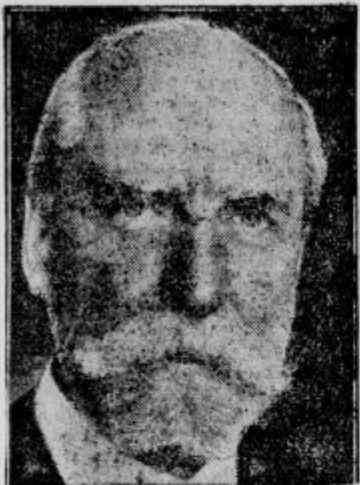
2450 pevcev pri glavni skušnji pod vodstvom prof. Bajuka.

Bernard Shaw o boljševikih

Irlandski romanopisec Bernard Shaw (izgovori: Šo) je eden izmed najznamenitejših sedanjih literatov, avtor zelo številnih povesti, dram in drugih del. Odlikuje se po dovtipu in domislicah pogosto tako ekscentričnih, da ga smatrajo celo za nečitljivega. Je skeptik, norčuje se iz vere in morale, razširjač v nekaterih svojih delih nihilistične nazore, hud nasprotnik krščanske zakonske ustave. Taka je n. pr. vodilna misel njegovih del: »Man and superman« (Človek in nadčlovek), »Nemodri zakon« in drugih.

V ostalih njegovih delih so izvirne misli poleg tendenc, ki so naravnost popolnoma nesmiselne. Posebno težko pa je tolmačiti njegovo uporno obrambo boljševizma; vsa očitanja, ki jih napravljata današnjim vladarjem Rusije, smatra on za potvare, izmišljene od izvoljencev kapitalističnega sistema.

Pred kratkim je bil v Moskvi, da je tam obhajal 75-letnico svojega rojstva. Kakor je bilo pričakovati, so sovjetske oblasti pripravile take slovesnosti, kakršnih se ni mogel nadejati niti v domovini. Toda tudi on jim ni ostal dolžan ter je imel v Moskvi slavnostni govor na čast boljševizma. Med drugim je v tem govoru pripomnil, da je Karol Marx

Bivši ameriški državni tajnik Hughes, ki bo najbrže predsedoval razorožitveni konferenci l. 1932 v Ženevi.

smatral Anglijo za prvo deželo, v kateri bi se morala logično razpočiti revolucija proletarijata. »Anglija« — je pristavil Shaw — »se mora sramovati, da je odstopila prvenstvo Rusiji, a sramovati se morajo tudi vse druge dežele« (!). Nato je spregovoril v radiu, zagotavljajoč vse narode, češ, da bo vsa sedanja civilizacija podlegla propadu, ako ne mara iti za klicem Lenina.

Shaw je obiskal tudi boljševiške električne delavnice. Spremljal ga je Lunačarski.

V delavnicah so ga prosili, naj bi po svoji vrnitvi v Anglijo dementiral mnenje, da je v Sovjetski Rusiji prisiljeno delo.

Kaj neki je odgovoril stari Shaw? Jaz bi želel, da bi tudi v Angliji uvedli prisiljeno delo, je rekel, tedaj bi mi ne imeli 2 milijona brezposelnih. Prijatelji, jaz sem vesel vašega entuziazma. Po vrnitvi v domovino si bom prizadeval prepričati angleške delavce, da bodo sledili vašemu zgledu.

Shaw je zadovoljen. Sel je od enega vesela do drugega. Njegov obisk v Moskvi se je končal z banketom pri poslaniku angleškega kralja. Med povabljenici je bil tudi Karol Radek, avstrijski žid, ki si je sposloval pri sovjetskih državljansko pravico, a leta 1923 je organiziral v Berlinu krvave komunistične demonstracije.

Shaw si domišlja, da dobro pozna Sovjetsko Rusijo. Toda očitno se ni brigal, da bi temeljito spoznal ruske razmere, zlasti pa položaj tamkajšnjih delavcev, do katerih bivališč bi mu tako in tako ruske boljševiške oblasti ne dovolile pristopa in vpogleda. Neki Poljak, ki je bil nedavno v Moskvi, pripoveduje, da je hotel obiskati delavski del mesta, a na vogalu ulice je stal policaj, ki ga je vprašal za potni list; ko pa je prečital, da je lastnik potnega lista inozemec, mu ni dovolil iti v ulico, v kateri — kakor zagotavljajo drugi — stanuje po več deset ljudi v eni izbi, kjer ni ne postelje, ne drugih potrebnih stvari, kjer dež preteka skozi strop in sploh gospodari skrajna beda.

P. Douillet, ki je 9 let deloval v Rusiji kot belgijski konzul, je v svoji izborni knjigi »Moscou sans voiles« (»Moskva brez zavese«, str. 252. Paris 1928 »Editions Spes« 17.) osvetlil zelo dobro delovanje sovjetrov in obupapolni položaj delavcev. Douillet je ugleden belgijski politik, član pomožne komisije za stradalajoče v Južni Rusiji in (član) mnogih drugih med-

narodnih dobrotvornih društev. Človek vreden zaupanja in verodostojen. Vse, kar je napisal v tej knjigi, je na lastne oči doživel. V Rusiji vlada vso državo najvišji komitet komunistov, ki pa tvorijo le 0.5% vsega prebivalstva. Svoboda tiska in vere je seveda že davno zatrta. Najboljši sodnik je boljševikom — teror. Douillet piše posebno podrobno o žalostnem položaju sovjetskih delavcev. Nikjer niso ti tako slabo plačani kot v Rusiji, kjer bi prav za prav moral vladati proletarijat. Od enega izmed njih je pisatelj zvedel, da je nekdanj, za časa carstva prejemal 65 rubljev mesečno, od katerih mu niso ničesar odtegnili, a cene za živež, obleko in druge potrebne reči so bile neprimerno nižje: funt belega kruha (400 gramov) je stal 3 kopejke, danes stane 10 kop., a črni 6 kopejk. Funt masla je stal 20 kop., danes je treba zanj plačati rubel. Sedaj ta delavec dobiva 58 zlatih rublov (okoli 700 frankov), toda od te vsote mu odtegnejo doklade za stanovsko zvezo, za plačevanje dnevnikov, katere mora vsak naročevati, pol rubla za »avojkim« (društvo za kemično in zračno obrambo sovjetske republike), 50 kop. za rdečo mednarodno organizacijo, prav toliko za brezposelne v Angliji, enako za tovarniški komitet in še več podobnih stvari. Po vseh teh redukcijah mu ostane 40 do 45 zlatih rublov, za katere pa si ne more preskrbeti niti najnujnejših stvari.

Ako pa se delavec osmeli protestirati, ako se izjavi, da teh dnevnikov ni vredno čitati, da mu niso potrebni niti brezposelni v Angliji, niti »avojkim«, ga na mestu odslove iz tovarne, ali pa ga celo vtaknejo v ječo, komunistični svet tovarne pa ga prepove sprejeti sploh v kakršnokoli delo.

Isti delavec je plačal pred revolucijo za sobo 10 rublov brez vsakih drugih doplačil; sedaj plača 8 rublov, toda poleg tega potegnejo iz njega 5, 6 ali celo 10 rublov za vodo, za kanalizacijo itd., tako da je že stanovanje samo dvakrat dražje, kot je bilo nekdanj.

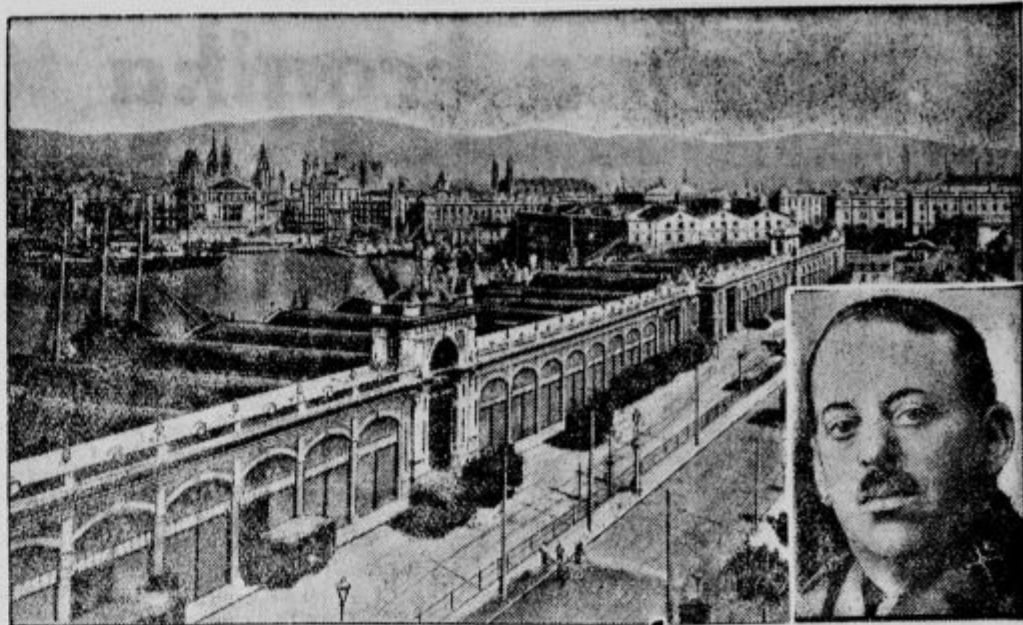
Toda položaj tega človeka je še precej

Kako živi delavstvo v sovjetski Rusiji

Med delavstvo na zapadu se je marsikje vko-

A vse drugačen je položaj pravega delavstva pri sovjetroh. O tem nas precej dobro pouči lastno sovjetsko časopisje. Najprej, kakšne so stanovanjske razmere? Samo en primer. Glavno glasilo strokovnih organizacij »Trud« piše 19. avgusta t. l., da so na rovu Gruskaja (Donska kotlina) zgradili 25 delavskih hiš. Toda delavstvo se noče vseliti, ker »so stene novo zgrajenih hiš že danes čisto razpokane, tako da sije notri sonce in zamaka dež. Delavci bodo morali pozimi pri takih stanovanjih zmrzniti.«

O slabi prehrani ruskega delavstva smo že ponovno poročali. Nove podrobnosti izvemo iz govora Kossijorova, generalnega tajnika komunistične stranke, ki so ga delno prinesle tudi moskovske »Izvestija« 31. avgusta t. l. Tu čitamo dobesedno: »Ali res ni nobenega sredstva ali možnosti, da ljudstvo preskrbimo s kruhom? Ure in ure stoji ljudje pred prodajalnami z živiliškimi nakaznicami, zabavljajo in zapravljajo dragoceni čas, in nazadnje dobe mesto kruha še samo moko. Kdaj bo prenehalo to sramotno nastavljanje pred trgovinami! Tolikokrat smo že sklenili, da odponremo tem razmeram, toda kaj je bilo z našimi sklepi? Slejkoprej vlada v delavskih okrepčevalnicah neverjetna umazanost in hrana je škandalozno pripravljena. Menze, ki so snažne in ki oskrbujejo dobro, okusno pripravljeno jed, so le izjema. Po večini se pa delavstvu nudi jako slaba hrana.

Krvavi nemiri v Barceloni. Barcelonska luka. Spodaj desno general Saniurio, ki je prevzel poveljstvo v borbi proti barcelonskim komunistom in drugim nemirnežem. V Barceloni je prišlo do krvavih izgrezov komunističnih in sindikalističnih delavcev, ki so vzpizorili krvave spopade s policijo in meščansko gardo.

dober v primeri z drugimi delavci. Železnice n. pr. zaslužijo samo 18 rublov in 90 kopejk na mesec.

Rudarji stanujejo v razpadajočih barakah, ki jih ne varujejo niti pred dežjem in snegom. V sobicah, v katerih je prostora komaj za dve osebi, je videl pisatelj 9—10 prebivalcev. Drugi spet žive v podzemnih jamah, moški in ženske skupaj. Nič čudnega, da se v takih žalostnih razmerah strahotno širijo venerične bolezni: v Rostovu je trdila zdravnica, da je na sto delavk bilo le šest neokuženih. Boljševiki namreč ne dovolijo nobenega zidanja stanovanjskih hiš.

O vsem tem Shaw noče ničesar vedeti, a na drugi strani je drugim težko verjeti, da so njegove pohvale boljševizma odkritosrčne; saj je vendar še pred enim letom v Italiji izrazil živo simpatijo za fašiste, ki z vsemi silami pobijajo komunizem!

Od kmetskega hlapca do mašnika

Med letošnjimi novomašniki v Celovcu je tudi Franc Gollreiter. Ko je bil dokončal osnovno šolo, je bil več let poljski delavec. Leta 1917 je moral na italijansko fronto. Po vojni je opravljal službo podeželskega pomočnika in bil včlanjen v krščanski strokovni organizaciji. Tu je dozorela njegova želja, da bi postal duhovnik. Z največjimi žrtvami je dovršil srednješolske nauke in l. 1927 napravil maturo. Nato je bil sprejet v semenišče in letos dosegel mašniško posvečenje. Posvetiti se hoče dušnemu pastirstvu med kmetskimi delavci.

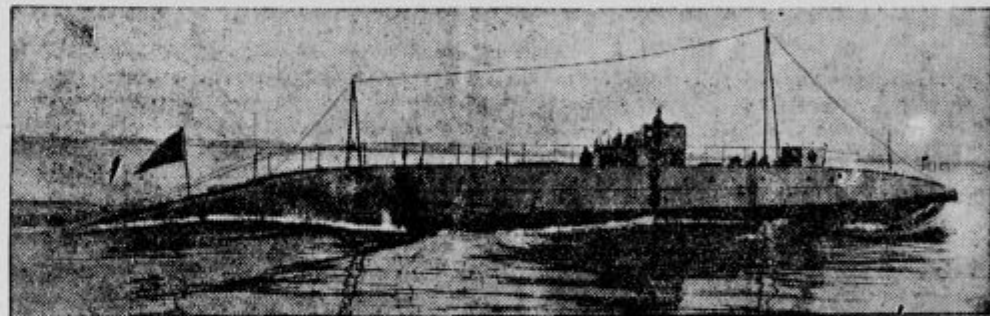
*

McPherson iz Aberdeena se je poročil. Po poroki je potegnil pastorka v zatišje in ga vprašal:

»Koliko sem vam dolžan, gospod pastir?«
»Hja,« je menil dušni pastir, »kolikor se vam zdi pač vredno.«

McPherson je dolgo tehtal, slednjič pa je vzdihuje in ječe spustil v pastorjevo roko en šiling.

Pastor je pogledal šiling in pogledal nato nevesto. Pa je dal ženinu iz šilinga še osem pence nazaj.

Zgoraj: Podmornica »Nautilus«. — Spodaj: Sir Wilkins, voditelj ekspedicije na Severni tečaj v podmornici »Nautilus«, ki se sedaj vrača nekoliko poškodovana, vendar plove povsem varno.

Viljem II se da tožiti za M 148.60

Na veleposestvu bivšega nemškega cesarja Bornstedt pri Potsdamu je bil meseca avgusta brez odpovedi odpuščen delavec Franc Voss, ker se je branil delati nadure pri mlačvi s strojem, češ, da ga bole oči. Zdravnik je dejansko ugotovil vnetje vezne kožice. Delavec je nato od uprave zahteval desetdnevno plačo v znesku 148.60 mark. Uprava je plačilo odklonila in se dala za ta znesek tožiti. Na razpravi, ki se je vršila te dni v Berlinu, je delavec razburjen zaklical: »To je zahvala domovine. Preživljati moram sedem otrok, pa me je dal cesar postaviti na cesto. Imam najboljša izpričevala, poglejte, gospod predsednik!« Predsednik prečita izpričevala in dobrohotno svetuje cesarjevemu zastopniku, naj delavcu izplača zahtevano vsoto. A zastopnik izjavi, da mora preje vprašati svojega klienta... Sodnik je razpisal novo razpravo. Vedeti pa treba, da je Viljem II. še danes eden najbogatejših mož na svetu...

Iz strahu pred življenjem

V Berlinu imajo nov slučaj, da se je ugleden kulturen delavec pregrešil proti zakonu, da bi si zagotovil eksistenčno sredstva. Ugleden pisatelj in kritik Karel Strecker je zažgal svojo vilo, da bi dobil zavarovalnino. Streckerja so zaprli.

Smešnice

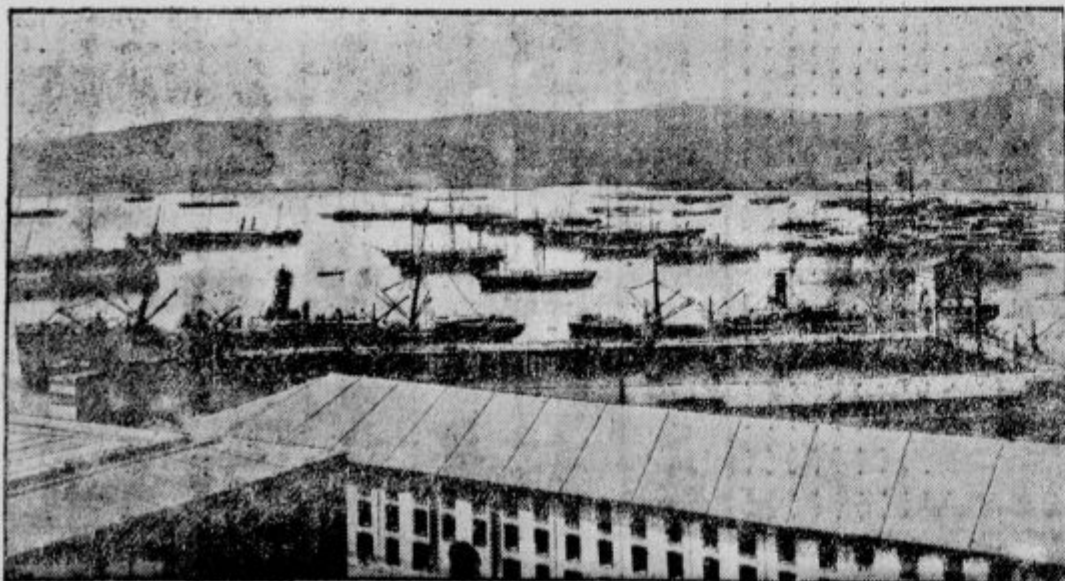
V gostilni. »Gospod plačilni, danes je bilo kosilo slabše nego včeraj.«
»Nemogoče!«

*

»Frizer je danes potreboval celo uro, da mi je skodral lase.«
»Zakaj pa nisi šla tačas na izprehod?«

Oče pred odhodom na potovanje: »Tako, paglavci, to imaš vnaprej za neumnosti, ki jih boš napravil med mojo odsotnostjo!«

Pogled na Valparaíso, glavno pristanišče republike Čile, kjer so se uprli komunistični mornarji.

MALI OGLASI

Venska drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par.
Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje.
Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Zajtrkovalnica

in delikatesna trgovina
J. Buzzolini, Ljubljana,
Lingarjeva ulica (za škofijo) se priporoča.

Službe iscejo

Kovaški pomočnik
išče službo kjerkoli. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor.

Prodajalka

mešane stroke, dobra manufakturnistinja, želi namčenja za takoj v kakem večjem kraju. Par mesecev gre tudi brezplačno. Ponudbe pod šifro »Zanesljiva« št. 10480 na upravo »Slovenca«.

Službodobe

Krojaški vajenec
se sprejme. Viktor Perpar, Dvorni trg 3, Ljubljana.

Mesarski pomočnik
izurjen v razsekavi, 25 do 30 let star, se takoj sprejme. Naslov pri upravi »Slovenca« pod 10483.

Mi iščemo Vas

Vi pa zopet nas! Vi iščete stalno, dobro plačano zaposlenje, mi pa zopet posebno agilne in zanesljive moči za domača dela, za potovanje, za vodstvo podružnic itd. Marljivim osebam se nudi prilika za breskrbno bodočnost. — Če vprašanje priložite znamko, dobite izčrpne informacije pri trdkri Berenyi, Osijek.

Pouk

Čamernikova šolerska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast koncesionirana Prosena, št. 16 zastoni. Pišite ponil!

Gosli poučuje

bivši učitelj konservatorija. Studentovska ul. 9-1.

Gojko Pipenbacher

koncesijon. šolerska šola, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 12. — Zahtevajte informacije.

Stanovanja

Stanovanje
dvoriščno, obstoječe iz dveh parketiranih sob in kuhinje, se odda. Povprašati: Rimska c. 18-1 med 13 in 15 uro.

Vnajem

Poslovni lokali
na Dunajski cesti št. 29/1 se takoj oddajo. Poizve se istotam.

Lepa skladišča

prostorna, in vinske kleti z vlečno posodo se oddajo v najem. — Poizve se: Celovška cesta 50.

Denar

Veščak (tujec)
specijalist v pletilni in tkalni stroki, ki tudi posreduje že lepo popolno urejeno tovarno — išče družabnika s potrebnim kapitalom. Tozadnji odgovor pod »Družabnik« št. 10.356 na upravo »Slovenca«.

Glasba

Kupimo harmonij
majhen, že rabljen, z največ dvema ali tremi registri za šolsko uporabo. Ponudbe z navedbo cene na upravo »Slovenca« pod št. 10.460.

Kupimo

Srečke, delnice, obligacije
kupi Uprava »Merkur«, Ljubljana, Selenburgova ulica 6 II nadst.

Srebrne kroge

staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN - Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Kupi se parni kotel

ali rezervoar zaprte, ravne, valjaste oblike, z vsebino 2500—4000 l. Kotel mora biti v popolnoma dobrem stanju, ker se rabi za vodni rezervoar pod pritiskom 3—4 atm. Ponudbe s popisom oblike in navedbe najnižje cene, ter kdaj se lahko ogleda, na upravo »Slovenca« pod števil. 10.352.

Sveže in suhe gobe

kupujem stalno vsako množino. Zahtevajte pojasnila.

Namizna jabolka

prvovrstna, razpošiljam po najnižji ceni. — Peter Šetina, Radeče — Zidani most.

Bukova drva

prvovrstna, v vsaki količini, stalno kupujem. Na ponudbe brez cene se ne oziram. Veletrgova 1v. Praznik, Zagreb, Draškovičeva ulica 54, telefon 82-04.

Prodamo

Prodajam
ekspresno tehnično, kopalno opremo, gramofon in koleselj, vse v najboljšem stanju. — Naslov v upravi SI. pod št. 10.350.

Puhasto perje

čisto čohano po 48 Din kg druga vrsta po 38 Din kg čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg Razpošiljam po poštnem povzetju L. BROZOVIC — Zagreb, Illica 82 Kemična čistilnica perja

Jabolka, grozdje, bruske, 1—2 Din, 3—4 Din, 2—3 Din, najfinjše, slovite, plemenite, stajerske, razpošilja s povzetjem od 15 kg dalje: Postržin, Krško.

Drva, premog, trame in deske, dobite najboljši pri Jos. Presniku nasl. Drobniča, Ljubljana, Janševa ulica, telef. št. 3389.

Obrt

Kašo
ješprenj, ajdovo moko vedno sveže oddam na debelo veletrgovina A. VOLK, LJUBLJANA, Resljeva cesta 24

Mreže za postelje
izdeluje najceneje samo trdka Pavel Strgulec, Gosposvetska cesta št. 13 (Kolizej), poleg skladišča »Alko«. — Sprejema tudi popravila.

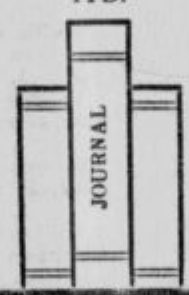
TUDI ZA VAS

Je izredna važnost, da stalno zasledujete gospodarska in druga poročila v dnevniku »Slovenca« in pregledate tudi njegov oglasni del. Trgovcu in obrtniku, pa tudi poljedelcu je najboljši svetovalec »Slovenec«. Naroča se pri upravi v Ljubljani ali pri njenih podružnicah in zastojstvih

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5 (paviljon) lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Doma ljuba« in »Bogoljuba« naročate inserate in dobite razne informacije — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne Telefonska števil. 3030

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
ŠOLSKÉ ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Osvald Dobeic-Ljubljana

Pred Skolijo št. 15

priporoča svojo bogato zalogo galanterijskega, drobnega in modnega blaga po najnižjih cenah. — Velika izbira vseh vrst nogavic, D. M. C. in C. M. S. predmetov.

Na de-cio!

Na drobno!

Opekarna »Emona«

d. d. Ljubljana-Vič. Velika zaloga vsakovrstne opeke: zidak, votla opeka, oblikovna opeka za železobet stropne, strešniški: zarezni in bobrovi, drenažne cevi. Na zahtevo postavljeno na stavbišče ali na kolodvor. Cene izredno nizke, za kakovost blaga jamčimo. Razprodajo ima Ogrin Ivan, Gruberjevo nabrežje št. 8, Ljubljana, tel. 24-26, kateri daje vsa pojasnila.

Zidarska dela

nova stavba in hitra popravila solidno in ugodno vrli
Stavbno podjetje
I. Vižintin, Ljubljana
Močnikova ulica 13
(zadaj za vojaško bolnico)

Telefon 2059

Premog
suha drva
Pogačnik, Bohoričeva
ulica 5

Malinovec

pristen, naraven, na malo in veliko prodaja
Iekarna Dr. G. PICCOLI,
Ljubljana, Dunajska c. 6

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri
A. & M. ZORMAN
Ljubljana, Stari trg št. 32

Naročajte
SLOVENCA
najcenejši
slovenski dnevnik

Popolna RAZPRODAJA manufakturnega blaga

Zaradi opustitve trgovine se bo vse blago po zelo nizki ceni popolnoma razprodalo — Različno blago celo po lastno ceno

Josip Šlibar

manufakturna trgovina
Ljubljana, Stari trg števil. 21

Deutsches Töchterheim

Graf Klossow-Wiesse 34

Izborne reference! Zmerne cene!

VELIKI
HERDER
12 ZVEZKOV IN 1 ATLANT

Zahtevajte
poskusni
zvezek!

Nova tipa Ieksika

TEMELJIT IN ZIVAHEN, ZANESLJIV IN IMPULZIVEN

1 zvezek je ravnokar izšel
Verlag Herder, Freiburg im Breisgau

Oglas

S tem se razpisuje konkurz za mesto direktorja Glavne zemljoradniške vinogradarske zadruge. Osebe, ki na to reflektirajo, morajo vložiti prošnje pri upravnem odboru Glavne zemljoradniške vinogradarske zadruge najkasneje do 25. septembra t. l. s sledečimi dokumenti:
1. Da imajo strokovno vinogradsko, trgovsko in fakultetsko naobrazbo.
2. Da so podaniki kraljevine Jugoslavije in, da niso mlajši od 25 let.
V prošnji je treba navesti tudi plačo, na katero prosilec reflektira.
Glavna zemljoradniška vinogradarska zadruga, Beograd, Frankopanova 15.

FOTOAPARATE

svetovnih trdkk Zeiss-Ikon
Rodenstock, Voigtlander,
Welta, Certo itd. ima vedno v zalogi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — Zahtevajte cenik! —

Kaj je zopet novega v Ljubljani?

V Prešernovi ulici št. 54

se je pričela prodaja ogromne zaloge jesenskega in zimskega manufakturnega blaga po neverjetno nizkih cenah.

Kaj dobite tam?

Vse, kar rabite v tej stroki za dom in družino.

Kakšno korist imate od tega?

Da kupite za mal denar res prvovrstno, ceno blago. Ta prilika se Vam nudi samo sedaj, dokler traja zaloga tega ugodno nakupljenega blaga. — Prepričajte se! — Ogled je neobvezen!

Josip Ivančič,

Ljubljana, Prešernova ulica 54 (poleg kavarne »Slon«)

Josip Lavtižar:

Bled in Briksen

Zgodovinska povest iz 17. stoletja.

Tedaj je Welsberg vstal in odšel z župnikom z vrta nazaj na dvorišče. Župnik se je poslovil, škof pa je stopal v zgornje prostore, kjer je prebival njegov nečak zvezdoslovec Herman Fink. Govorila sta že prejšnji večer pri sprejemu, a danes je hotel škof izvedeti kaj več o Finkovem bivanju na Bledu.

Herman je vedno pri knjigah — je izpregovoril škof stopivši v njegovo sobo. »Pohvalim te zaradi tega.«

Zvezdoslovec je v naglici delal prostor na mizi in Welsbergu poljubil roko.

»Sporočil sem ti že včeraj pozdrave od doma, posebno od matere — je nadaljeval škof. »Veseli bodo, da si na Bledu zadovoljen, saj si nisi mogel izbrati lepšega kraja za bivanje. Nihče te ne moti na tej višini. Zdaj si že skoraj tri leta tukaj. Kdaj se vrneš v Briksen?«

»Prevzvišeni, še ne kmalu. Nabral sem veliko gradiva o zvezdoznanstvu in zdaj urejum spise, da o priliki objavim, kar sem zabeležil posebnega.«

»Imaš dovolj virov, da deluješ na njih podlagi?«

»Imam jih za potrebo. Prav dobro mi služi glasovita knjiga, ki jo je izdal leta 1543. Nikolaj Kopernik z naslovom »De revolutionibus orbium coelestium«. (O gibanju nebeskih svetov.) Težko sem dobil in draga je bila, pa bi je sploh ne imel, če bi me Vi. Prevzvišeni, ne bili podprli z denarjem. Vedno Vam bom hvalen za to dobroto in za vse druge.«

»To je tisti Kopernik, kajne, ki izgovoril besedo,

kakršne kdo drugi takrat ne bi bil upal izgovoriti — je pripomnil Welsberg.

»Da — tisti Kopernik, ki so rekli o njem ljudje, da ni pri zdravi pameti, ko je trdil, da stoji solnce v miru in da se le zemlja suče okoli solca.«

»Kakšne knjige imaš še?« — ga je vprašal škof dalje.

»Tudi knjiga »Astronomia nova« (Novo zvezdoslovje), spisal veliki matematik Janez Kepler in jo dal tiskati leta 1609. v Pragi, je v moji posesti. V nji je opisan planet Mars. Razložena so tudi pravila, po katerih se gibljejo planeti. Ta pravila je dognal Kepler na podlagi lastnih in zelo težkih računov.«

»Kaj pa danksi zvezdoslovec Tycho Brahe, ki ga je cesar Rudolf II. poklical na svoj dvor v Prago?«

»Tudi njegovi spisi so mi znani.«

»In italijanski astronom Galilei?«

»Ta je moj stari znanec; poslušal sem v Padovi njegova predavanja. Saj živi še danes v svoji vili pri Florenci. Zelo ga preganjajo, ker je odločen pristaš Kopernikovega nauka, da se zemlja suče okrog solca.«

»Le tako napreje — je pohvalil Welsberg Hermana. Tudi ti znaš kedaj postati slaven mož. S pridnostjo in vztrajnostjo boš vedno bolj napredoval. Povabim te s sabo v Briksen.«

»Prosim, da me Vaša Prevzvišenost oprost, ako ostanem na Bledu še nekaj časa.«

»Pa ostani, ker ti tako ugaja — je pritrdil Welsberg.

Herman je spremil škofa do njegovega stanovanja. Zelo je bil vesel, da mu je dovolil nadaljnje bivanje na gradu.

Drugi dan dopoldne je sprejel Welsberg še Tomaža Dorna in puščavnika Adolfa Waidmanna, k

sklepu pa deputacijo kmetov z Bleda in iz Bohinja.

Dornu se je čudno zdelo, da ga je povabil škof na grad. Nekoliko ga je skrbelo, kako se bo vedel, toda ker si ni očitaj kaj slabega, je brez strahu stopil pred visokega gospoda.

»Vi ste grajski lovec« ga je nagovoril Welsberg.

»Da — Prevzvišeni.«

»Ste že dolgo v tej službi?«

»Sedmo leto.«

»Pravili so mi, da zvesto vršite svojo službo. Izrečem vam svoje priznanje. Slišal sem pa tudi, da ste zahajali v družbo evangeljskih. Kaj vas je privedlo do tega?«

Tomažu e postalo nekoliko gorkeje, vendar se mu na glasu ni poznalo, da ga je to vprašanje razburilo.

»Poslušal sem jih, ker so znali tako lepo govoriti, in posledica je bila, da sem sprejel njihove nazore.«

»Župnik mi je povedal, da ste prišli k njemu in obžalovali svoje zmote.«

»Da — Prevzvišeni. In on me je sprejel nazaj v katoliško cerkev.«

»Hvalite milost božjo« je z vidnim veseljem dostavil Welsberg. »Sprejmite v spomin to blagoslovljeno svetinjo.«

S temi besedami mu je izročil zlat medaljon z Marijino podobo. Tomaž Dorn se je iskreno zahvalil in ves ginjen zapustil škofovo stanovanje.

Welsberg pa je stopal po sobi gor in dol ter premišljeval sklep 118. psalma: »Erravi sicut ovis, quare perii; quare servum tuum. aia mandata tua non sum oblitus.« (Začel sem kakor ovca, ki se je izgubila; poišči svojega hlapca, ker nisem pozabil tvojih zapovedi.) Lažje je pasti kakor vstati. Ta pa je vstal. Naj ostane stanoviten do konca.«